

BOV-BLADET

Nr. 59 2025

Blomsterodlingens Vänner i Finland rf

STYRELSEN 2025

EVA-MARIA ANDERZÉN

Ordförande.

Trädgårdsintresset vaknade på allvar i mogen ålder. Har en stor frontmannaträdgård i Sockenbacka, med fruktträd och gamla perenner och ett växthus för gurkor och tomater.

MARINA KORKMAN

Visualist med livslångt trädgårdsintresse. Har ingen egen trädgård men en balkong fylld av pelargoner. Är en av bibliotekarierna och deltar i sammanställningen av BOV-kalendern.

MAJ-LEN VUORISTO

Kassör.

Ekonom, frivillig parkfadder och skolfarmor. Har en liten blomrabatt på terrassen, men får också sköta om hela radhusbostadens gård och växter. Vinterbadare som gillar natur och uteliv.

CAMILLA RÖNNBLAD

Med ett förflutet inom resebranschen har hon besökt många exotiska trädgårdar. Delar sin tid mellan en höghusgård på Drumsö och en stuga i Kyrkslätt. Älskat blommor och tycker att allt som växer är unikt och värdefullt. Chefsvärdinna.

ANDREA ÅBERG

Viceordförande.

Merkonom och trädgårdsmästare. Stor pionentusiast med öga för andra vackra trädgårdsväxter och en hejare på tomater. Deltar i sammanställningen av BOV-kalendern.

GUNILLA WESTMAN

Sekreterare.

Odlare av födsel och ohejdad vana. Trädgårdsmästare som jobbat som jordbrukare hela livet. Lika intresserad av grönsaksodling som rosor och perenner.

MARGARETA HÄGG

Bor i Sjöunda sen 27 år i ett eget byggt egnahemshus. I trädgården finns det rosor, liljor och andra perenner. Där finns också ett litet växthus. Har i flera år fungerat som BOV-bladets redaktör.

Redaktör för detta nummer:

GUNILLA OHLIS

Pämbild:

Kantonlilja,
Lilium brownii
Kirsti Salo

Kontaktuppgifter:

Ordförande Eva-Maria Anderzén, anderzen@me.com, 050-5305884

Sekretare Gunilla Westman (medlemsärenden), jeggars@kolumbus.fi, 050-5434205

Kassör Maj-Len Vuoristo (betalningsärenden), majlen.vuoristo@gmail.com

Bibliotekarier: Viveca Thomé, Marina Korkman

Blomsterodlingsvanner@gmail.com

Bankkonto: Aktia FI4840551820097214

Mobilepay: 19357

Ordföranden har ordet

Kära BOVar

Här sitter vi igen med ett nytt BOV-blad i handen och har framför oss 24 sidor BOV- nyheter att njuta av.

Jag vill gärna påpeka att jag faktiskt hade rätt då jag i senaste numret av BOV-bladet påstod att dagarna efter julen snabbt börjar bli längre och att vi, innan vi vet ordet av, kommer att ha en ny odlingssäsong framför oss. Så gick det ju, och nu står en liten skog av tomatplantor i växthuset hos oss och väntar på att bli planterade ut på gården i gamla pallkragar och även nya, som min kära hustomte bygger för brinnkära livet. På gården sjuder det av liv i alla rabatter - tyvärr även ogräs, och till och med min enda Trillium har överlevt sin första vinter. Ingenting är så roligt som att varje morgon göra en rundtur på gården och beundra växtkraften på våren.

Alla mina nya vänner från utlandet

Nyss hemkommen från BOVarnas resa till Estland är jag full av nya intryck och igen flera perenner rikare. Så nu kan jag fylla igen alla tomrum i rabatterna som uppstått under vintern. Resan gick bra i gott sällskap med alla glada BOVar och trots hotfulla väderleksrapporter fick vi inget regn över oss. Lite varmare väder kunde det ha varit men då hade vi kanske inte orkat rusa omkring så effektivt som nu. Du får läsa mera om resan längre fram i bladet.

Under våren har vi ju som alltid också haft våra månatliga föreningsmöten och igen fått höra intressanta föredrag, som du kan läsa om på de följande sidorna. Det goda med att jag inte har varit trädgårdsintresserad i hela mitt liv är att jag ju hela tiden lär mig något nytt, men kanske också det att jag med tiden allt oftare kan klappa mig själv på axeln och konstatera att det där visste jag ju. En stor del av det jag lärt mig har jag snappat upp inte bara från våra föredrag, utan kanske främst från samtal med andra BOVar. Det som jag alltid har upplevt höra till en sann BOV- anda är att alla gärna delar med sig av sina kunskaper, och jag har aldrig behövt känna mig generad över att ställa dumma frågor.

Styrelsen har jobbat på som förut med möten i februari och april. Dessutom håller vi livlig kontakt via en WhatsApp-grupp, så alla är ajour med allt som händer och i gruppen kan vi ta beslut som senare protokollförs på följande styrelsemöte. Medlemsanskaffningen är såklart en ständigt aktuell fråga och därför besökte Gunilla Westman och jag Gröndals pensionärsförening på deras inbjudan och berättade om vår förening. Resultatet var den här gången klennt men försöka duger.

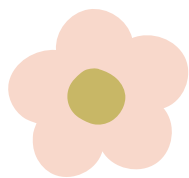
I skrivande stund har vi Överby trädgårdsmarknad framför oss med tolv BOVar anmälda att sälja sina plantor i tälten som föreningen reserverat. Varje år har det varit en glad överraskning att se vilka mängder av plantor våra medlemmar har hämtat till försäljning och i år har vi därför hyrt två tält med flera bord, men jag tror nog att vi igen kommer att vara tvungna att be om ännu fler bord precis som alla tidigare år. Det är ett positivt problem som alltid har löst sig. Jag hoppas att så många BOVar som möjligt besöker vårt tält under dagen. I år kommer vi för första gången att även ha ett plantlotteri där pengarna går till föreningen. Ser fram emot att få sälja lotter och försöka värva nya medlemmar hela dagen.

Jag vill ännu påminna er om utfärden till Haga alprospark den 11.6 kl. 17 och sensommarutfärden den 9.8 till Kotka med omnejd. Vi vandrar runt i Hagaparken utan guidning, tar med egen matsäck och hoppas på fint väder. Rhododendronen och azaleorna borde då blomma som allra bäst och jag önskar ett livligt deltagande. Det skulle bli så roligt att få stöta på många bekanta ansikten längs med de smala stigarna i parken och sitta tillsammans och äta vid någon av sittplatserna. Närmare detaljer gällande utfärden i augusti kan du läsa om i detta blad.

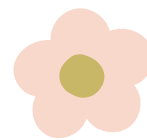
Då kvarstår endast att önska er alla en fin sommar.

Ha det bra
Eva-Maria Anderzén
Ordförande

Redaktörens ruta

Våren och försommaren är en härlig tid. Först allt det som spirar, och sedan exploderar det i trädgården. På fotografier från olika år kan man se hur snabb omvandlingen varje år är.

Mina egna trädgårdar finns i Tenala och Karis. På sommarstugan i Tenala koncentrerar jag mig i huvudsak på att odla grönsaker och ettåriga sommarblommor. I hemmet i Karis, dit vi flyttade för två år sedan, håller jag på med att utöka de befintliga rabatterna med både perenner och rosor. Tack vare BOVarna, och ett stort antal grupper, som jag följer på sociala medier, lär man sig hela tiden mer. Och det är ju det som är så oändligt roligt.

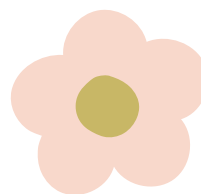
I föregående nummer hjälpte jag BOV-bladets ordinarie redaktör Margareta Hägg med en del av texterna. I detta nummer fungerar jag som t.f. redaktör för tidningen. Det har varit både roligt och spännande att sätta ihop detta nummer. Jag har försökt att dels följa det som traditionellt har ingått i BOV-bladet, dels komma med några nya inslag.

I detta nummer har jag plockat med några tips för den trädgårdsintresserade, allt från böcker till poddar och sociala medier. Här finns också viktig information om sommarens och höstens evenemang. Viktigt att notera är att sommarresan till Kotka kräver anmälan.

Stommen i tidningen är fortfarande artiklarna som bygger på våra månadsmöten. Den gångna vintern fick vi ta del av flera intressanta föredrag, som handlade om allt från äppelodling till perenner och rosor. Bakom varje berättelse finns också spännande personer, som av en eller annan anledning har låtit en passion bli verklighet.

Det här är också det första numret som är gjort med publiceringsverktyget Canva. Efter lite försök och misstag har det visat sig vara ett väldigt mångsidigt och roligt verktyg att jobba med. Det finns i princip obegränsade möjligheter att utforma både innehållet och layouten. Om någon har kommenterar och önskemål om innehållet är det bara att ta kontakt via epost: gunilla.m.ohls@gmail.com.

Med BOV-hälsningar
Gunilla Ohls
t.f. redaktör

I detta nummer:

Presentation av styrelsen.....	s. 2
Ordförande har ordet.....	s. 3
Redaktörens ruta, innehållsförteckning.....	s. 4
Aktuell information och rättelse till BOV-bladet nr 58.....	s. 5
Sommarens utfärder, Haga alprospark och Kotka-parkernas stad.....	s. 6
Januariföredrag: Rikard Korkman: Om att äga ett äppelträd.....	s. 8
Februariföredrag: Kirsti Salo: Trädgården som ett livsverk.....	s.10
Februariföredrag: Nina Gallen: Min trädgård.....	s.12
Marsföredrag: Fredrik Regårdh: Perenner och trender.....	s.13
Fredrik Regårdh tipsar: 3 utflyktsmål i Sverige.....	s.15
Aprilföredrag: Michael Luther: Rosfeber.....	s.16
BOVar på utfärd i Estland.....	s.19
Överbry trädgårdsmarknad.....	s.21
Boktips ur BOV-biblioteket och boknyheter från Sverige.....	s.22
Redaktionen tipsar.....	s.23
Höstens program.....	s.24

Rättelse till BOVbladet nr. 58

I senaste nummer av BOV-bladet hade det olyckligtvis insmygit sig några namnfel. Utfärden till Raseborg avslutades hos Lisen Granberg. Artikeln om bina var skriven av Tanja Oreto. Även Kirsti Salos namn blev fel i presentationen av höstens program. Vi beklagar de uppkomna namnfelen. I den digitala versionen är felen rättade.

Efterlysning: bilder till Bovarnas kalender 2026

Fotar du ivrigt i din trädgård? Vill du ha din bild i nästa års BOV-kalender, eller att den publiceras på vår hemsida? Skicka då in bilder till oss. Nämnas kan att vi alltid har brist på bilder från höst/vinter/vår, det mesta blommar ju under sommaren. Bilderna, som skickas in ska vara skarpa och vågräta (liggande). De flesta smarttelefoner tar idag tillräckligt bra bilder. Ni kan skicka in 1-6 bilder per epost till andrea.m.aberg@gmail.com.

**Deadline för inskickande av
bilder är 31.7.2025**

Öppna trädgårdar runt om i landet

söndagen den 6 juli 2025

kolla mer: oppnatradgardar.fi

Blomsterodlingens Vänner på sociala medier:

Hemsidan:

<https://www.blomsterodlingensvanner.org/>

Facebook:

Blomsterodlingens vänner i Finland - BOV (offentlig grupp)
BOV-prat (privat grupp)

Instagram:

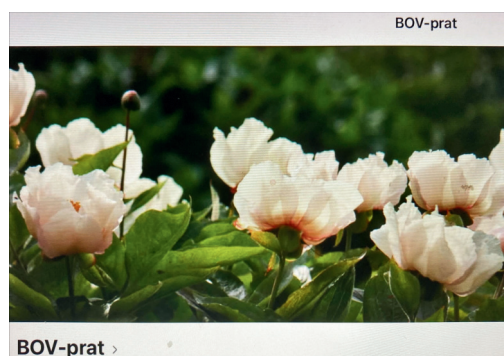
Blomsterodlingensvänner i FIN

Årets BOV-produkt

I år har BOV-mössor i fyra olika färger, svart, blå, grön och rosa, sålts till ett pris av 15 euro.

Mössorna har haft rykande åtgång, men än kommer de att finnas till salu på månadsmötena.

Även BOV-väskor, som tillverkades i samband med jubileet år 2023, finns fortfarande att köpa. BOV-väskorna kostar 5 euro.

OBS! Sommarens BOVutfärder

Försommarutfärd 11.06 till Alprosparken i Haga

Måndagen den 11 juni kl. 17.00, då rhododendronen och azaleorna förhoppningsvis blommar som allra bäst, gör BOVarna en kvällsutfärd till Haga alprospark, även benämnd rhododendronparken.

Adressen är Degermyrvägen 37 i Helsingfors.

Pekka Jyräkö som var stadsträdgårdsmästare i Helsingfors, lät anlägga Alprosparken 1975 som ett försöksområde för Helsingfors Universitets växtförädlingsprogram.

Det året planterades ca 3000 rhododendronkorsningar, följande år utökades parken och numera finns också ca 1500 azaleor.

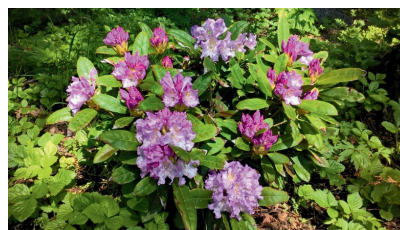
Parken är 8 hektar stor och består av olika delar för azaleor och rhodendron.

På platsen finns guidentavlor och på parkens webbplats hittar man mycket information om parken och de olika områdena. Bekanta er gärna i förväg med parken.

Vi vandrar runt i parken tillsammans, men i egen takt, ingen fysisk guidning denna gång. Egen matsäck kan tas med och avnjutas vid någon av sittplatserna i parken.

Bästa sättet att ta sig till parken, är att komma med tåg och stiga av på Hoplax station och vandra den sista biten, det är ont om parkeringsplatser.

Ingen förhandsanmälning behövs – välkomna !

Sensommarutfärd till Kotka - parkernas stad

09.08

**OBS! bindande anmälan
senast 25.07**

**se programmet i sin helhet på
nästa sida!**

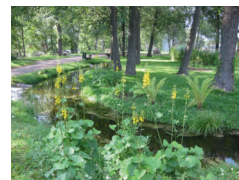
Reseledare är Camilla Rönnblad

Kotka - parkernas stad

Sensommarutfärd till Kotka lördagen den 9 augusti 2025

OBS! Bindande anmälan senast fredagen den 25.07.

Program:

Kl. 08.00 Lundströms buss avgår från Kiasma, Helsingfors

Möjlighet att stiga på/av längs rutten vid ABC Pickala, Obbnäs avtag Kyrkslätt eller Iso Omena Esbo. (Anmäl separat så meddelas tid)

Bussen gör ett kort stopp vid ABC Kungsvägen, Borgå. Därefter åker vi vidare via Lovisa mot Kotka.

Kl. 10 - 12.45 Kotka med omnejd, rundtur med guide

Kotka som även kallas "Parkhuvudstaden" har fått namnet efter trädgårdsrådet Heikki Laaksonen, som planerat största delen av alla parker i staden.

Vår guide Agneta Longhurst berättar mera om Kotka, parkernas eldorado. Vi bekantar oss med ett mångfald av parker och grönområden. Bussen kör runt i staden och vi gör flere stopp. Vandring med guiden eller på egen hand.

Katarinas sjöpark finns på stadens sydspets ut mot havet och är byggd mitt i Svensksunds fästningsruiner. I den välbesökta friluftsparken finns jättestora stenbumlingar, olika stenformationer, släta klippor och växter som klarar sig i den utsatta miljön ut mot öppna havet.

Vi besöker också **Sapokka vattenpark** med glittrande vattenfall och porlande bäckar. Det är en njutning att vandra längs prydliga stengångar och njuta av växtlighet och vackra planteringar. Blomsterprakt enligt säsong.

I centrum av staden, nära stadshuset och torget, finns **Sibeliusparken**. Parken präglas av en mäktig springbrunn omgiven av vackra gångar, prydliga träd och planteringar beroende på årstid.

I stadens parker finns otaliga skulpturer och monument och Centralgatan är kantad med statyer och konstverk, därav kallad skulpturbulevarden.

Antalet parker i Kotka är oändligt men tiden räcker inte till för att se alla. Vi får bara tänka oss vad pionparken, fuchia&azaleaparken, örtträdgården och Storparken kan erbjuda sina betraktare vid olika tider på året.

Kl. 13.00 - 14.00 Lunch på Keisarin Satama

Keisarin Satama är ett gammalt bryggeri i rödtegel som numera tjänar som restaurang och konferensutrymme. I en vacker lugn miljö vid stranden blir vi serverade buffelunch.

Sallad och som varmrätt fisk, kött eller vegealternativ. Kaffe/te med kakbit. Vatten ingår. Annan dryck betalas skilt.

OBS! Meddela specialdieter vid anmälan till utfärden

Kl. 14.15 - 14.45 Langinkoski kejserliga fiskestuga

Museiområdet vid Kymmeneälv's mynning ligger inbäddat bland knotiga tallar i naturskön miljö med forsens brus i bakgrunden. Vi vandrar omkring på egen hand och njuter av omgivningen. Museet är öppet för den som önskar. Pris 7 euro eller museikort betalas på plats. Besök på utomhusområdet i Langinkoski är gratis.

Kl. 15.00 - 15.20 Jokipuisto i Karhula

I Karhula litet utanför Kotka finns ännu en naturskön park byggd i terasser där Claude Monet fått ge inspiration. Vatten, broar, stenkonstruktioner och lummig grönska särpräglar Jokipuisto.

Kl. 15.30 Återfärd mot Lovisa och Borgå.

Kl. 16.30 Cassandras Trädgård i Borgå

Handelsträdgård som säljer buskar, träd, perenner och växter av olika slag. Sommarblommor, grönsaksplantor och kryddor ingår även i sortimentet. Det är fritt fram att shoppa i vanlig Bovstill!

Kl. 18.00 Ankomst till Kiasma

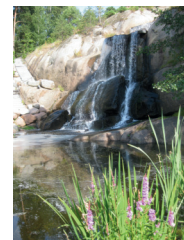
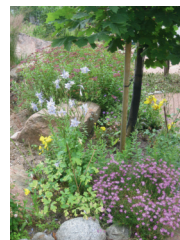
Bindande anmälan senast fredagen den 25.07 till Camilla Rönnblad .
Camilla.Ronnblad@gmail.com eller 050-5529367

Betalning till Bovarnas konto senast 25.07, FI4840551820097214 ref. 1009.

I priset 60 euro ingår bussresa, guidning och lunch.

Meddela samtidigt eventuella specialdieter och om ni önskar besöka Langinkoski museum.

Vänligen anmäl/betala i god tid för att undvika oklarheter.

Om att äga ett äppelträd

"You never change things by fighting the existing reality.

To change something, build a new model that makes the existing model obsolete"

källa: Reinventing organizations, Frederic Laloux, 2024

På BOVarnas januarimöte presenterade agronomen och jordbrukaren Rikard Korkman sin äppelodling på Råbäck gård i Esbo. Äppelodlingen bygger på kontraktbaserad direktförsäljning, där man som kund äger sina äppelträd ett år i taget.

Faktaruta

Vem: Rikard Korkman

Bakgrund: Agronom och jordbrukare i sjätte generation.

Vad: Driver både Råbäck gård i Mankby i Esbo och Lill-Nägels i Jorvas i Kyrkslätt. På Råbäck har Korkman ca 1100 äppelträd. Han är också ombudsman för SLC.

Brinner för: Att utveckla olika typer av direktförsäljningskoncept, som minskar avståndet mellan producent och kund.

Familj: Hustrun Christina och tre vuxna döttrar, som alla är engagerade i äppelodlingen på Råbäck, speciellt under den intensiva skördesäsongen.

Rikard Korkman växte upp på Lill-Nägels i Jorvas. Där hade hans farfar en liten äppelodling. Nu har Korkman ca 1100 äppelträd på Råbäck i Mankby i Esbo, på gården som hans farfar Holger Korkman och Holgers farbror Ivar Korkman förvärvade då Porkala och gården Lill-Nägels tillföll ryssarna. Idag basar Korkman över båda gårdarna, med spannmål som huvudnäring.

Men äppelodlingen var en dröm som han hade i många år. Eftersom handeln i Finland är mycket centraliserad, med några få stora livsmedelskedjor, blir värdekedjan lång och bonden har en mycket svag förhandlingssituation, säger Korkman.

Därför har det också vid sidan av de stora livsmedelsbutikerna på flera håll uppstått alternativa former av direktförsäljning, t.ex. REKO-ringar, gårdsbutiker och olika skörde- och matmarknader.

Även Korkman har funderat på hur en kortare värdekedja kunde öppna nya möjligheter. Råbäck gård ligger ypperligt till med tanke på storstadsområdet och Ring III. Inspirerad av något som kallas Community Supported Agriculture (CSA) i USA började han utveckla tanken på kontraktbaserad direktförsäljning av äpplen.

Idéen går ut på att kunden köper en andel av en äppelodling, i det här fallet minst 2 äppelträd, som kunden sedan äger och från vilka hen skördar äpplena då de mognat. Andelarna tecknas för ett år i taget.

Rikard Korkman inledde planeringen av sin äppelodling år 2011. Han filade på sin affärsidé, och testade den upprepade gånger på bland andra sin mamma. När hon och de andra förstod vad han ville åstadkomma var det dags att sätta igång.

Två år senare planterade man, med hjälp av en grupp studerande från Överby trädgårdsskola under ledning av Markus Engman, ut äppelträd på ett knappt 1 hektar stort område på Råbäck gårds ägor. De över 1 000 träden står i ett spaljésystem, stadgade med stolpar, i tätta rader. I enlighet med tätplanteringsmetoden är avståndet mellan träden 1 meter och ett träd skall bli 3,20 meter högt. Korkman sköter beskärningen av träden själv och han beräknar att det tar honom cirka 70 timmar på vårvintern att utföra arbetet.

Äppelträdens livslängd i investeringskalkylen beräknas vara 15 år, men de kan gott ge skörd upp till 20 år, kanske mera. Skadedjuren är det största hotet mot träden. Äppelodlingen på Råbäck är inhägnad för att hålla älgar, hjortar och rådjur borta. Men vattensorken kan gnaga sönder trädets rötter. Andra skadedjur är rönnbärsmalen och äppelvecklaren. Träden kan också angripas av skorv. Av de 25 rader äppelträd som finns på Råbäck, är 5 förnyade år 2022, p.g.a. sork- och olika vinterskador.

Försäljningen av andelar inleds på hösten, då budet först går till stamkunderna och sedan till nya intresserade. Ungefär 70 procent av andelsägarna är stamkunder. För en andel, som inbegriper 2 träd, betalar man 55 euro. Det finns fyra olika sorter att välja mellan: de tidiga sommaräpplena Easy Geneva och Nanna, samt vinteräpplena Amorosa och Rubinola. När alla avtal är gjorda gör Rikard upp en karta, som delas ut till andelsägarna. Träden märks med en kombination av för och efternamnet: 3 första bokstäverna från förnamnet och 2 första från efternamnet. I mitt fall skulle träden märkas med "gunoh".

Äppelskörd på Råbäck

På våren bjuds ägarna till träden in till en välkomsträff. Nästa gång återkommer andelsägarna när det är dags för skörd. Det är Rikard Korkman som bestämmer tidpunkten för plockning, särskilt sommaräpplena ska plockas just då de mognat klart.

Rikard Korkman i samtal med Annika Nyberg-Frankenhaeuser på BOV-mötet den 16.1.2025

Modell som bas för Rikard Korkmans affärsmodell

Man räknar med att ett träd i snitt ska ge 15 kg äpplen, men det varierar förstås från år till år. Familjen Korkman plockar äpplena åt dem som inte hinner plocka själva. De färdigt plockade äpplena hämtas från en trälåda intill det egna trädet. Men ofta tycker hela familjer med barn att det är ett roligt nöje att komma till Råbäck gård för att skörda. Senaste år, då det fanns äpplen i överflöd, skänkte familjen Korkman även äpplen till Andreaskyrkan och till mathjälpen i Esbo.

Nästan ingen äppelodlare klarar av att odla helt ekologiskt. För att träden ska hållas friska och ge god skörd behövs både ogräsbekämpning, bevattning och gödsling med Finlandssalpeter som sprids för hand under träden på våren och senare med bl.a. calcinit genom droppbevattning under växtperioden. Under blomningen på våren samarbetar Korkman med en biodlare, och får då bikupor utplacerade, för att främja pollineringen. På Råbäck finns också prydnadsäppelträd, med samma syfte.

Det är viktigt att satsa på marknadsföring och synlighet när man startar upp en ny verksamhet. Rikard Korkman understryker också att det är viktigt att ta hjälp av sakkunniga när man börjar med något nytt.

BOven Markus Engman hör till dem som Rikard särskilt tackade för stödet och den konkreta hjälpen han fick med att komma igång med sin äppelodling.

Rikard Korkman kan nås på rikard@rabackgard.fi

text: Gunilla Ohls
bilder: ur Rikard Korkmans presentation

I Pyhärinta, mellan Laitila och Raumo, ligger Muurila besöks- och försöks-trädgård. Vesa Muurinen har under årtionden anlagt och byggt ut detta enorma område. På BOVarnas februarimöte presenterade Vesas syster Kirsti Salo hans livsverk.

År 1942 evakuerades den karelska familjen Muurinen från Toivola i Nykyrka till Polttila i Pyhärinta i Egentliga Finland. De sju syskonen Muurinen pappa dog redan år 1973, endast 44 år gammal. Vesa Muurinen, som då var 21 år, måste avbryta sina forststudier för att överta skötseln av gården. Så småningom började Vesa driva upp främst träd och buskar från frön och han har sedan bit för bit byggt upp en enorm anläggning av sällsynta träd, buskar och perenna växter i det som idag är känt under namnet Muurilas försöks- och besöks-trädgård och Vakka-taimi plantskola.

Jag beundrar alldeles oerhört min brors kunnande och den växtvärld han har skapat, säger lillasyster Kirsti. Hon berättar också att hon och de andra syskonen under åren hjälpt till mycket på gården och med hanteringen av plantorna. Hennes egen trädgård i Palojärvi i Veikkola är nästan i sin helhet uppbyggd av plantor från hennes bror. Hon har också allt mer börjat odla ettåriga växter, som dahlior, gladioler och astrar.

Idag består Muurila av en försöks-trädgård på drygt 2 ha och ett nyöppnat skogsarboretum på 16 ha. Försöks-trädgården är indelad i ca 80 olika trädgårdsrum med sammanlagt över 2000 olika träd och växter. Där finns bl.a. ett rosarium med 400 olika rosarter, ett område med hasselbuskar och ett med bärhäggmispel. På området finns också en ca 350 meter lång pionbänk. Det senaste inslaget i trädgården är en valnöts- och en magnoliapark. Alla trädgårdsrum är anlagda med tydliga koordinater och uppgifter om växterna och växtförhållandena.

Största delen av växterna är mycket ovanliga eller sådana som inte har introducerats i Finland tidigare. Förökningen av plantorna sker på Muurila, och alla plantor är försedda med noggranna uppgifter om dess ursprung och planterings- instruktioner. Odlingen sker i upphöjda bänkar med ordentliga kanter. Grundidén har varit att varje växt ska ha det växtunderlag och de ljusförhållanden som bäst lämpar sig för just den växten. Växtsången är lång, allt från vårblomster till växter med fina höstfärger.

Här hittar man också växter, som t.ex. kaktusar, som man normalt inte förknippar med vårt klimat. Plantorna kultiveras och säljs genom Vakka-taimi, som är Muurinen plantskola och försäljningskanal. Kirsti Salo har också under åren hämtat plantor från Vakka-taimi till bl.a. Överby, Anneberg och Mathildedal. Hon säljer också plantor direkt från sitt hem.

Hassel (*Corylus avellana*)

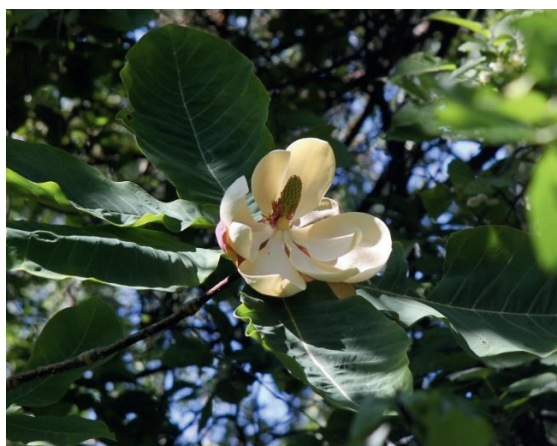
Vesa Muurinen's trädgård är öppen för allmänheten, så vem som helst kan fritt ströva där. Besök av grupper kan också beställas i förväg. Enligt Kirsti Salo är ett besök på Muurila en upplevelse och hon tipsar om att ta matsäck med sig! Gården ordnar också några tematiska dagar under året, t.ex. en sippdag (Vuokkopäivä) första veckoslutet i maj, och en plantdag första veckan i september, då det också serveras kaffe och bakverk. Om det finns intresse kan plantor också beställas och avhämtas från Kirsti Salo.

Kaktus (*Escobaria vivipara*)

Hos Vakka-taimi växter också mycket sådant som normalt inte klarar sig på våra breddgrader. Vesa Muurinen odlar både persika och aprikoser. Han har t.o.m. fått kaktusar att övervintra längs en husvägg.

Kirsti Salo
Palojärven metsätie 38
02880 Veikkola
kiki.salo@gmail.com
040-7199336

Paraplymagnolian (*Magnolia tripetala*). Plantan är hämtad från Göteborg år 2011 och är veterligen det största enskilda magnoliaträdet i Finland.

Visst blir man stum av förundran över detta livsverk, som har krävt både kunskap, noggrannhet, visioner och uthållighet. Man får verkligen lust att besöka Muurila för att se detta underverk med egna ögon.

Kobrakalla (*Arisaema*)

*Text: Kirsti Salo och Gunilla Ohls
bilder: Kirsti Salo*

Vesa Muurinen
Vakka-taimi plantskola
Muurila försöks- och besöksträdgård
Polttilantie 102
27320 Ihode
vakkataimi@gmail.com
02 823 6159

Äppeldrömmar i Kylmälä

Sedan 20 år tillbaka har jag trädgård i Kylmälä, norra Kyrkslätt, kring ett litet rödmyllat hus på en 0,5 hektar sluttande tomt mot sjön Hepari. Tomten hade egentligen bara gamla äppelträd, syreener och midsommarrosor när vi köpte stället. Utvecklandet av trädgården har väntat på husbygget som vi ursprungligen hade tänkt oss ca år 2010-12. Husbygget har än i denna dag inte framskridit på grund av områdets utdragna byggförbud. Ca 1/3 av tomten har lämnats öppen för grävsops- och lastbilstrafik i fortsatt väntan på bygget.

Uppe kring huset finns det gamla äppelträd runt en sittplats som jag klär med stora krukor t.ex. törnrosas kjortel, maurandia, agapanthus i tre färger, tofslilja, jätteverbena, pelargoner, citronverbena och tobaksblomma. Det som inte övervintrar i potatiskällaren frösår jag. Småningom hoppas jag hinna skapa flera perennrabatter med bättre struktur och mindre ogräs.

Mitt på tomten finns trädgårdslandet och bärbuskar. Trädgårdslandet borde ingärdas förutom för hjortarnas skull också för att våra hundar gräver där minst lika ivrigt som jag. Växthuset (3x6 m) längst bort inhyser vanligtvis åtminstone chili, tomat, pelargoner, spindellilja, kapstjärna och änglatrumpet.

Jag hoppas på en bra bönskörd och några stora jättepumpor i sommar. Ett par ogräsbevuxna perennrabatter blir hoppeligen omplanterade. Förra sommaren fick jag jättefin Agapanthus-bloomning med hjälp av guldvatten, så det skall jag definitivt fortsätta med. Tackar Andrea Åberg för tipset!

Två stora förändring i föutsättningarna för trädgården har överraskat mig under årens lopp. Hjort/rådjuren och fästingarna måste man numera på allvar ha i åtanke. Den andra tankeställaren har varit granntomtens granplantering längs vår östra långsida som har förändrat fukt- och ljusförhållandena fullständigt. Ogallrade granar försöker tävla ut varandra höjdmässigt i rasande fart.

Granarna med försvagade rotsystem blir antagligen inte långlivade, men skuggar vår tomt ändå ett par årtionden framöver och det vållar mig huvudbry gällande trädgårdsplaneringen. Trädgårdens stomme förblir ändå de gamla trotjänarna, jag njuter i fulla drag av äppelträdens mäktiga blomning och insektsurret de skapar. Åkerö ger dessutom en otroligt vacker starkt rosa äppelmos.

Önskar er alla en njutbar sommar!

Nina Gallen

Äppelblom

Tofslilja
(*Eucomis comosa*)

Hundarna
Benton och Bärre

Perenner- idéer och trender

På marsmötet gästades BOVarna av Fredrik Regårdh, som arbetade i 30 år på Överby. Nu är han pensionerad men fortsätter bl.a. som styrelsemedlem i Nylands svenska trädgårdssällskap. För oss BOVar berättade han, vid sidan av plantutbudet på Överby, om spännande odlingstrender i både privata trädgårdar och offentliga miljöer. Han tipsade också om några vackra utflyktsmål i Sverige.

Det blir allt vanligare att enskilda personer anlägger trädgårdar som genast skall se färdiga ut. Därför har också s.k. XL-plantor i 2,5 eller 3 liters krukor blivit populära, vilket syns i utbudet på Överby. Bland storsäljarna återkommer olika stormhattar, stäppsalia, geranium mm. Det har även blivit vanligt med olika grässorter. Många ber om att få ett färdigt ihopsatt planturval och planteringshjälp till sina rabatter. Man kan ha önskemål om färg, form eller plantornas utseende, men överlåter resten till experterna. Trenden att allt ska gå fort och vara genast färdigt, sprider sig alltså också till våra trädgårdar.

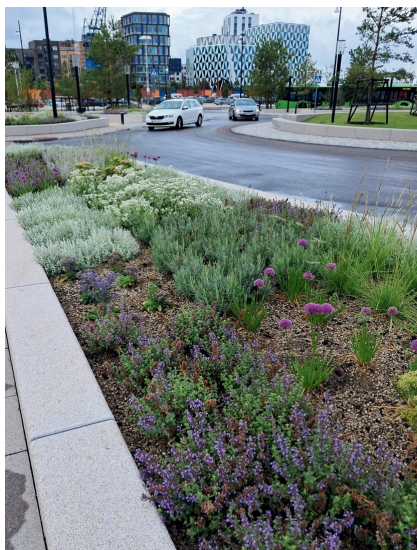

En motsatt trend är att man framförallt i offentliga miljöer ser allt mer av en s.k. naturlig planteringsstil, där olika perenner och gräs bildar en naturalistisk helhet. Ofta kompletteras det här med stramt formklippta buskar och häckar. Mycket av förebilderna till det som kallas "New Wave Planting" kommer från trädgårdsdesigners från Holland och England. Också i Sverige kan man se flera parker, bl.a. i Enköping och Sölvesborg, som är anlagda efter detta ideal. Det har också blivit vanligare att i stadsmiljö t.ex. avskilja gator och gångsstråk med naturliga planteringar. I Limhamn i Malmö har ett helt område med krossad cement från den gamla fabriken använts som grund för växter, som klarar sig i den miljön. I vissa miljöer kan det vara svårt att urskilja det som är planterat och det som växer naturligt. Huvudsaken är helheten, inte den enskilda plantan, säger Fredrik Regårdh.

Text Gunilla Ohls
bilder ur Fredrik Regårdhs presentation

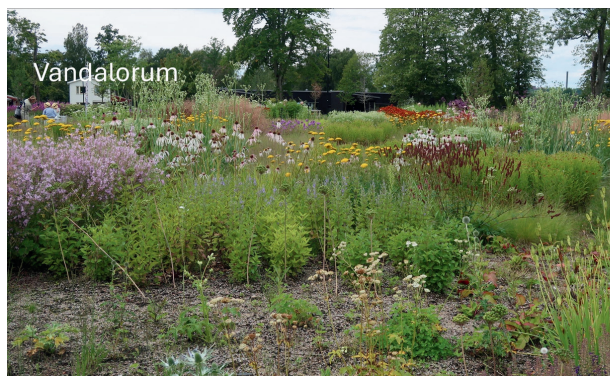

Fredrik Regårdh tipsar: 3 utflyktsmål i Sverige

Vandalorum

Ute på landet i närheten av Värnamo i Småland fanns en gång en stor imponerande torklada. Sven Lund, uppvuxen i Lagan i närheten av Värnamo, blev tidigt intresserad av konst och design, och gjorde sitt livsverk genom samarbete och lyfta fram kända möbeldesigners och konstnärer i området. Han står bl.a. bakom det kända svenska möbelföretaget Källemo. Redan på 1980-talet föddes idén om ett designmuseum i Värnamo, men det tog ända till början av 2000-talet innan hans vision blev verklighet. Han kontaktade arkitekten Renzo Piano, som lät sig inspireras av platsen och dess historia när han ritade sina elva lador, som idag utgör Vandalorum designmuseum. Och inte nog med det, en av världens främsta trädgårdsdesigners holländaren Piet Oudolf fick uppdraget att skapa en trädgård i anslutning till byggnaderna. Idag har leråkern runt museet börjat omvandlas till ett blommande hav, helt i enlighet med Oudolf vision.

"Jag är mycket glad att vi har börjat skapa en trädgård på Vandalorum, en trädgård som kommer att samspela med den vackra naturen runt museet. En trädgård är inte en målning som du tittar på utan en dynamisk process som hela tiden förändras, och som du ständigt kan återvända till." — Piet Oudolf www.vandalorum.se

Norrvikens trädgårdar

Norrvikens trädgårdar utanför Båstad står för en helt annan sorts filosofi och upplevelse. Norrvikens trädgårdar består, helt enligt namnet, av 7 tydliga och strikt genomförda trädgårdar med olika stil. Mannen bakom visionen hette Rudolf Abelin (1864-1961). Han såg en möjlighet att i skydd av Hallandsåsen skapa något helt unikt. Hans trädgårdsfilosofi var att skapa kontraster till den omgivande naturen med stramt klippta häckar och buskar och välansade gräsmattor. De olika trädgårdsrummen skiljer sig också från varandra. Här hittar man allt från en renässanssträdgård till en vattensträdgård eller en japansk trädgård. Norrviken öppnar i mars och håller öppet ända till sista november.

www.norrvikenbastad.se

Sofiero

De allra flesta har säkert hört talas om Sofiero, en bit norr om Helsingborg. Det var prins Oscar som tillsammans med sin hustru Sophia av Nassau förälskade sig i stället och lät bygga sitt sommarslott Sophie-Ro där. År 1905 gav paret slottet i gåva till sin sonson Gustaf Adolf, när han gifte sig med Margareta från England. Det unga tu var mycket trädgårdsintresserade, och de lade grunden till den trädgård som finns där idag. Bl.a. planterade prinsen, som senare blev kung Gustav VI Adolf, under sin livstid mer än 5000 rhododendronplanter i slottsträdgården med omnejd. Ända till sin död år 1973 tillbringade kungen somrarna på Sofiero. Han testamenterade Sofiero till Helsingborgs stad, som med hjälp av duktiga trädgårdsmästare har utvecklat platsen till en stor turistattraktion. Sofiero håller öppet året om och de årliga trädgårdsdagarna ordnas den 14-24 augusti. Besökarna får njuta av utställningar, föreläsningar, guidade turer och får med sig massvis med inspiration. Temat för år 2025 är "Konst i Naturen". Under trädgårdsdagarna torde också slottets enorma Dahliakvarter blomma som allra bäst.

www.sofiero.se

Michael Luther kommer från en trädgårdsälskande familj. Så småningom, när barnen växte upp och lämnade boet fick nyttoträdgården invad Stundars i Solf, med tyngdpunkten på potatis, kål och rotfrukter, ge vika för ett nyvaknat växande intresse för rosor. Under åren övergick intresset till rosfeber, som Luther själv uttrycker det. Vill man bekanta sig med trädgården kan man t.ex. besöka Luthers Rosenträdgård under evenemanget "Öppna trädgårdar" den 6 juli.

Faktaruta:

Vem: Michael Luther

Bakgrund: tidigare kirurg på Vasa centralsjukhus och tidigare aktiv kommunpolitiker i Korsholms kommun.

Vad: odlar sedan 25 år rosor i stor skala i sin trädgård i Solf i Korsholm. Har idag över 500 olika rosensorter i sin trädgård. Är också ordförande för Finska Rosensällskapet.

Brinner för: att odla och testa hur olika slags rosor klarar sig i det österbottniska kustlandskapet.

Redan på 1970-talet tog Michael Luther med sig, till sitt nya hem i Solf, ett antal rosor som växte i hans mormors och mammas trädgård på barndomens sommarställe i Jakobstad. De klarade sig sig bra, men först på 1990-talet blev det ordentlig fart på odlandet. Gnistan att odla rosor i större skala fick Michael Luther, då han besökte sin vän Ingmar Lindqvist i Vasa skärgård, som där med framgång lyckats odla rosor, som inte borde klara klimatet. I början av 2000-talet blev det trångt i den egna trädgården, och då fick familjen Luther utvidga sina odlingar till ett av kommunens närliggande grönområden intill. Idag finns det i den Lutherska trädgården över 500 olika rosensorter och arter. Under sitt aktiva yrkesliv var trädgården en avkoppling för Michael Luther. Efter att han lämnat både kirurgin och sina förtroendeuppdrag i Korsholm, har rosorna blivit helt dominerande i hans liv.

Michael Luther i samtal med BOVarnas sekreterare Gunilla Westman

Michael Luther har från allra första början varit mycket systematisk i sitt odlande. Alla nya rosensorter har bokförts i ett register. Från registret kan man utläsa vilka rosor som klarat sig i klimatet nära kusten i Solf, vilka som överlevt när det har varit snöfattigt eller när kylan har gått hårt åt rosorna. För det får man leva med säger Michael, rosor dör och då är det bara att skaffa nya istället. Riktigt illa gick det vintern 2023-2024 då ca 100 rosor inte klarade av det bistra vinterklimatet. I hela världen finns det ca 50 000 olika rosor, men de allra flesta är tänkta för ett varmare klimat än vårt.

Mycket av kunskapen om rosor har Michael Luther tillskansat sig via böcker, bl.a. Lars-Åke Gustavssons "Rosor för nordiska trädgårdar", "Suomalainen ruusukirja" samt Leif Blomqvist bok "Rosor i norr", för att nämna några. Som medlem i Finska Rosensällskapet får man också mycket hjälp och råd när det gäller rosor. Själv gav Michael Luther år 2023 ut boken "Rosornas klimatutmaning - En österbottnisk rosenträdgård".

Under sitt föredrag på BOVarnas möte den 16 april, redogjorde Michael Luther väldigt systematiskt för olika grupper av rosor, för gödsling, övervintring och beskärning av olika rosor. Han introducerades av BOVarnas tidigare mångårige ordförande och rosenkännaren Inger Kullberg.

Rugosahybriden 'Ritausma'

Vi frågar Michael Luther:

Var ska man börja om man vill börja odla rosor?
Börja med lättskötta och härdiga buskrosor, till exempel pimpinellarosor eller spinosissimas. De kräver ingen högbänk, och väldigt lite gödsling. Dock är urvalet ganska begränsat och blomningstiden är kort. En annan lättskött grupp, med stort urval är olika Rugosahybrider, inte att förväxla med den invasiva vresrosen. Rugosorna har ofta en lång blomningstid.

Om man är vill utvidga sitt rosenkunnande, vad ska man då satsa på?

Det finns ett brett urval av historiska rosor (Alba, Bourbon, Centifolia, Gallica), med måttligt behov av gödning. De ska gärna odlas i högbänk. De är känsligare för vinterkyla, och ska med fördel böjas ner och skyddas för vårsolen. En annan grupp är moderna buskrosor, också de med varierande vinterhärdighet. De behöver rikligt med gödning, och ska djupplanteras i högbänk.

En tredje grupp kunde vara kanadensiska rosor, som p.g.a. klimatet borde vara härdiga i våra trakter, men vinterhärdigheten är varierande, ofta beroende på snöbrist hos oss. Det som skiljer klimatet i Kanada från vårt är den längre växtsäsongen med mera solljus, men också mera snö, som skyddar rosorna under vintern.

Gallicarosen 'Veronica Sundman'

Vad ska man veta om de mest krävande rosorna?
Många älskar de s.k. Austinrosorna, men det kan vara mycket krävande att få dem att övervintra i vårt klimat. De ska planteras djupt i högbänk, och de kräver kontinuerlig gödning. Men det finns många väldigt vackra, men känsliga sorter av rabattrosor, så med risken att man får förnya beståndet utgör de ett fint inslag i trädgården. Även klätterrosorna är arbetskrävande, för de måste som regel tas ned till vintern, åtminstone i det österbottniska klimatet.

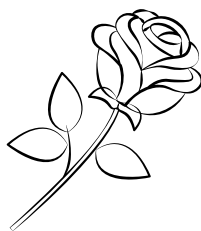
Hur och när ska man beskära rosor?

Det beror helt och hållet på rosenart, vilken typ av rosor det gäller. Engångsblommande buskrosor, d.v.s. spinosissimas behöver egentligen inte beskäras alls, men man kan ta bort döda kvistar och vid behov överåriga skott. När det gäller Rugosa-gruppen kan beskärning stimulera tillväxt och blomning. Regeln är att man beskär 30% av årets skott. Detsamma gäller de historiska rosorna. Man kan med fördel beskära dem tidigt på våren eller sent på hösten, men först när busken växt till sig ordentligt.

För moderna buskrosor, Austinrosorna och de kanadensiska sorterna kan det lätt gå så att de får så stora vinterskadorär att det inte finns något att beskära efter att man avlägsnat de döda delarna.

**Klätterrosen
'Above and beyond'**

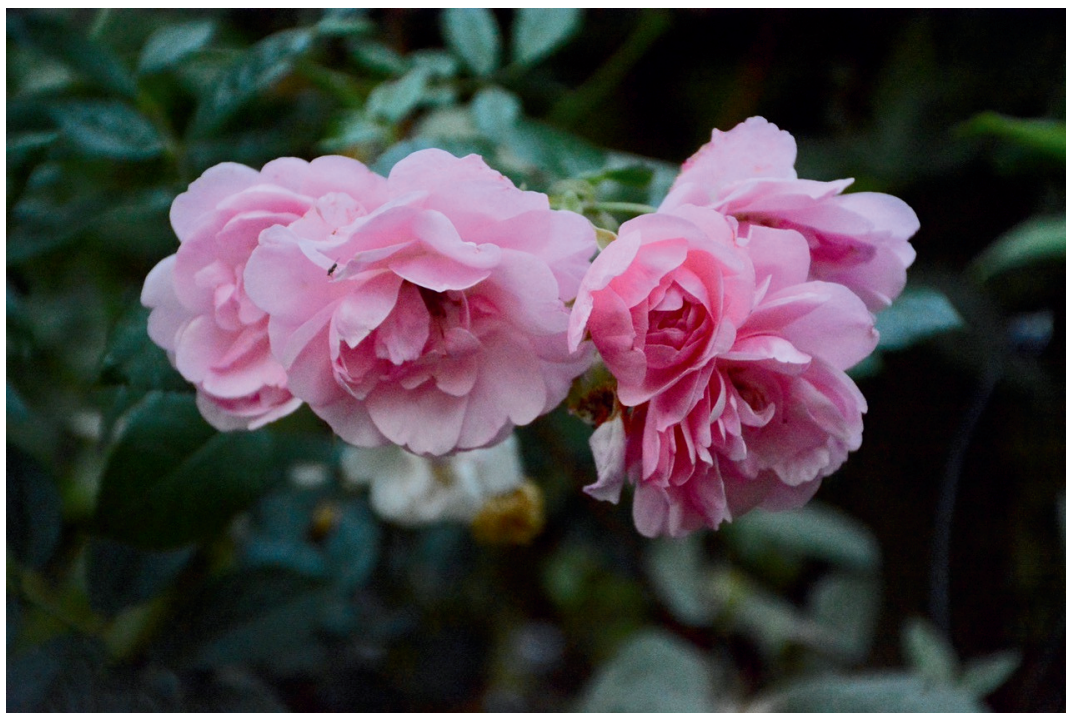
Hur skyddar man bäst sina rosor för vintern?

Snön är det bästa skyddet för rosorna. Snörika vintrar kommer kylan inte åt att skada rosornas stam och rötter. Också skotten kan få köldskador. Temperaturväxlingar mellan sträng kyla och plusgrader skadar rosorna mest. En del rosor behöver också skyddas för den starka solen på våren. Inför vintern kan man mylla rosornas hals ordentligt. Man kan också böja ner rosor och lägga dem under ett löv- eller ristäck. Man ska helst inte använda granris, eftersom granriset avger terpenener som rosorna inte mår bra av. De mest hårdiga buskrosorna behöver i princip inget skydd alls.

Hur ska man tänka kring gödsling av rosor?

Rosor ska som regel gödglas med kvävehaltigt gödsel under våren och försommaren mineralgödslas på sensommaren i mitten av augusti. De mera krävande rosensorterna behöver gödglas flere gånger under försommaren för att blomma rikligt. Det är också väldigt viktigt att de nyplanterade rosorna får tillräckligt med vatten. En kanna vatten per ros per vecka är Michael Luthers råd. Särskilt den första sommaren efter planteringen lönar det sig att sköta sina rosor väl, detta som en tips till alla som nu vill utvidga sitt rosenbestånd. Vi BOVar tackar Michael Luther för den nyttiga kunskap om rosor, som han delgivit oss. Vill man beställa boken, eller annars bara vara i kontakt med honom är mailadressen: michael.luther@netikka.fi.

*text: Gunilla Ohls
bilder: Michael Luther*

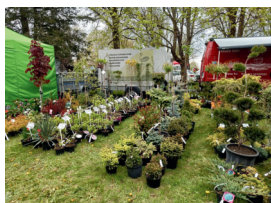
En av Michael Luthers absoluta favoriter är den moderna buskrosen 'Bonica 82'

BOVar på utfärd i Estland, 15-18.5.2025

Redan i maj var det dags för årets trädgårdsresa och destinationen var denna gång Estland med Türi trädgårdsmarknad som huvudmål.

På torsdagseftermiddagen tog 29 BOVar båten till Tallinn, för att sedan därifrån i god tid följande morgon åka iväg till den lilla staden Türi, som i över 40 år ordnat en trädgårdsmarknad, som blivit en slags öppning på vårsäsongen för många. Försäljarna uppgår till ca 700, men alla är nog inte växtförsäljare, utan där säljs numera även mat, hantverk mm.

Försäljarna är både privatpersoner som säljer plantor som kommer direkt från den egna trädgården, och professionella trädgårdsfirmor. Intressantast är det nog att köpa av privata – det kan bli riktiga överraskningar av de plantorna. På fredagen blev det följaktligen fem timmar av ivrigt botaniserande och shoppande för BOVarna, och många var plantkassarna som bars till bussen där vår duktiga chaufför Thomas baxade in dem efter hand.

Kirna herrgård (www.kirna.ee) var det följande besöksmålet. Herrgården grundades på 1620-talet då Gustav II Adolf donerade fem byar till Hans von Fersen. Under åren har gården ägts av flera olika släkter fram till 1919, då staten övertog ägandet. 1997 såldes gården på auktion till en privatperson, och 2019 kom man på idén att plantera tulpaner i parken. Det började med 200 000 tulpanlökar och 15 000 narcisslökar. Antalet har kompletterats under åren, och nu finns det ca 140 olika tulpansorter i parken. En tulpanfestival ordnas varje år på Kirna - mycket lämpligt just när BOVarna kom till trakten. Vi vandrade runt i parken och njöt av den otroliga blomningen. Huvudbyggnaden var öppen för besökarna och i nedre våningen fanns ett trevligt kafé. Andra våningen bjöd ändå på den största upplevelsen – där hade man i de förfallna och nedslitna rummen ordnat en utställning med makalösa blomsterarrangemang. Kontrasten mellan förfallet och blommornas skönhet gjorde stort intryck på oss alla. Dagens sista anhalt var staden Viljandi där det blev middag och övernattnig.

På lördagen hade vår lokala guide Katri Stalde anslutit sig till gruppen, och vi inledde dagen med en promenad runt i staden. Viljandi är en gammal stad som i historieböckerna nämns redan på 1200-talet. Här fick vi se ruinerna från den gamla borgen, stadsmuren och vallgravarna runt omkring. En del av husen i staden var vackert restaurerade, medan andra såg dystert förfallna ut. Trakten runt Viljandi kallas Estlands kornbod och består av stora bördiga fält.

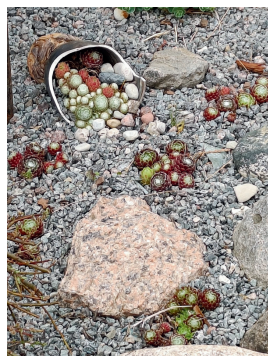
Vårt första trädgårdsbesök denna dag gick till Karin Peebu på Risttee-gården (www.ristteetalu.ee). Karin berättade att gården byggdes på 1930-talet och är ungefär 1,5 hektar stor. Trädgården i sin nuvarande form började anläggas för 15 år sedan, och är numera en visningsträdgård som tar emot besökare. Här finns ca 2000 olika växter, och här kan man även köpa plantor – och BOVarna var ju inte direkt nödbedda nu heller. En fin trädgård som gav fina idéer, t.ex en sedum- och taklöks- "bäck" kommer troligen att dyka upp hos en och annan BOV i framtiden.

Hos Anu och Urmas Nurmsalu på på gården Kaevandi (www.kaevandi.ee) odlas både trädgårdsväxter och spannmål. Gården är ca 220 hektar stor och främst odlas här vete, raps och bondbönor. I trädgården odlas phlox, hosta och pioner samt mycket annat till försäljning. Höjdpunkten här är pionblomningen. Gården ligger mycket vackert vid en liten damm. Här kunde BOVara strosa runt på stora välskötta gräsmattor under enorma lövträd och beundra de vackra rabatterna.

Före lunchen på charmiga Kohvik Ateljee hann vi besöka en liten lokal plantskola med tillhörande visningsträdgård. Dagens sista besök gjordes hos familjen Anna och Andrev Mahov i deras villaträdgård i Jögeva. De hade under ca 10 års tid anlagt sin trädgård med fruktträd, frodiga bärbuskar och prydnadsväxter. Här fanns flera terrasser och mycket stenläggningar runt huset, allt mycket trevligt och välskött.

Dagens slutetapp var staden Rakvere och även här blev det efter middagen en promenad i staden. Vi vandrade upp till borgen (borgen byggdes på 1200-talet) på Vällimägi och beundrade den fina utsikten över staden. Här uppe finns en enorm bronsstaty som föreställer en tjur, uroxen Tarvas som blickar ner över staden.

Söndagen inleddes med besök i Annely Leesnurmes villaträdgård i Rakvere. Huset var byggt på 1950-talet, och nuvarande ägarna har bott här sedan 1999. För tre år sedan gjordes stora förändringar i trädgården – 23 av de 24 äppelträden togs bort och en helt annorlunda trädgård växte fram. Mannen i huset verkade vara händigheten själv och hade byggt och fixat överallt, med mycket god smak dessutom.

Här fanns planteringar i grusbädd, ett mycket fint insekthotell, damm mm. Vi blev bjudna på egenodlad druv- och äppelsaft. Den här trädgården har 2024 fått priset "Vabariigi presidendi tunnustatud – Eesti kaunis kodu".

Färden fortsatte genom Lahemaa, som är Estlands största och äldsta nationalpark. Vägen slingrade sig genom vacker barrskog och småningom såg vi också lummiga strandängar och steniga stränder längs Finska viken. Gullvivorna och häggen blommade rikligt överallt på vår resa genom Estland.

På plantskolan i Tapurla, Tonu talu puukool (www.tonutalupuukool.ee) kunde resans sista plantuppköp göras – och visst gjordes det också. Här fanns ett fint urval av perenner, buskar och träd och en vacker visningsträdgård gav oss många idéer.

Den här resans sista trädgårdsbesök gjordes i Laine Lepps trädgård – och vilken trädgård sen! Laine Lepp var en känd trädgårdsdesigner i Estland, som grundade sin trädgård 1960. Den är ca 1700 m2 stor och består av olika delar – här finns stenpartier med alpina växter, rabatter med ovanliga perenner, buskar och barrträd. Sammanlagt finns här ca 2000 olika växter. Numera sköts trädgården av Laine Lepps dotter Tia Krause med man, son och svärdotter. Tia Krause med man visade oss omkring och pekade med stolthet ut speciella växter såsom Metasequoia, Cyclamen mm. De gladdes åt att få förvalta Laine Lepps trädgårdsarv och att det finns en fortsättning då även deras son har samma intresse.

Besöket i denna pärla till trädgård blev en verkligt fin avslutning på vår Estlandsresa. Mätta på intryck kunde vi åka hem med bussen fullastad med intressanta växter. Vädret, som hade varit ett stort orosmoment före och under resan – det utlovades nämligen regn i tidvis stora mängder, hade vi klarat galant. BOVarna, visa av erfarenhet, var ju utrustade till tänderna med regnkläder i olika varianter, och det brukar ju innebära att regnen uteblir. Lite regn kom det, men då satt vi i bussen.

Ett stort tack till alla trevliga deltagare i årets BOV-resa – det blev ett fint minne igen!

text: Gunilla Westman

bilder: Gunilla Westman och Eva Frostell-Pyhjärvi

Överby trädgårdsmarknad 24.05.2025

Med våren kommer trädgårdsdagar och -marknader och ivriga trädgårdsälskare fyller på sina rabatter och balkonger med nya inköp. Som alltid samlade Överby trädgårdsmarknad lördagen den 24 maj en mycket stor mängd besökare.

Även BOVarna var som vanligt på plats, med ett stort antal plantor som medlemmarna hade tagit med sig till försäljning. I år var det ett dussin medlemmar som samsades kring borden, och plantorna hade stor åtgång. Nytt för i år var snabblotteriet, där man kunde vinna plantor och förhoppningen var också att vi genom lotteriet skulle locka nya medlemmar till föreningen, vilket också skedde. Vädret och humöret var på topp.

text: Gunilla Ohls

bilder: Gunilla Ohls, Gunilla Westman

Boktips ur BOV-biblioteket

BOV har gett ut en rad publikationer – inbundna serier, böcker, jubileumsskrifter och tidskrifter – vilka alla finns utförligt beskrivna i jubileumsskriften 10.

Jag har valt volym 1–2 i serien Från blomstergården. Den första artikeln handlar om stenpartier, eller klippträdgårdar, som författaren Enzo Reuter kallade dem. Mina föräldrar anlade ett stenparti vid sitt hus i Rånäs, Sjundeå, år 1934. De fick njuta av det fram till 1944, då Porkalaområdet arrenderades av Sovjetunionen. När vi fick tillbaka Rånäs 1956, återupptog min mamma, som då blivit änka, arbetet med stenpartiet. Hon lyckades återplantera många av de ursprungliga växterna, vilket gav henne stor glädje. Vi barn deltog inte särskilt mycket, men förstod vad det betydde för henne. Nu har min familj tagit över huset och trädgården, och mitt yngsta barnbarn följer ofta med mig för att lära sig om blommor.

Stenpartiet är numera ganska vildvuxet, men många av de ursprungliga växterna – liksom dem mamma och jag planterat – blommor fortfarande.

Enzo Reuter var under flera decennier bibliotekarie vid den vetenskapliga föreningen Societas pro Fauna et Flora Fennica och en förebild för oss som studerade biologi. Han var en vetenskapsman med förmåga att skriva populärt och engagerande om växter, växtsamhällen, klimat och natur. I stället för att citera honom direkt, vill jag lyfta fram just denna bok som exempel.

En annan bok jag vill rekommendera är volym 7 i samma serie, där artikeln Något om växtvärlden i Lojoområdet finns. Där fastnade jag för ett citat av författaren Rolf Krogerus:

"Sist och slutligen har ju snart sagt varje växt sitt intresse och sina företräden."

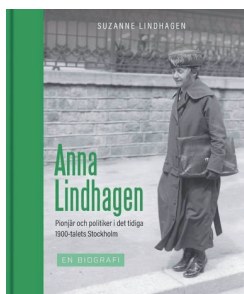

Rolf Krogerus – far till Gunvor Krogerus, en av BOV:s engagerade ordföranden – var min biologilärare mellan 9 och 11 års ålder. Han har troligen påverkat mitt intresse för växter och djur mest av alla. Han tog med oss elever på exkursioner i bland annat Noux. Senare fick jag ofta besöka Kaikuma. Mina fastrar Maggi och Gunni tillbringade somrarna på Torhola gård vid Lojosjön under Porkalaparentesen, mitt emot Krogerus sommarbostad. Där fick min syster och jag uppleva naturen, kräftfångst i den lilla sjön, roliga lekar – och framför allt områdets rika växtlighet. Med dessa två exempel vill jag visa vilken skatt som döljer sig i föreningens publikationer. En skatt som kanske inte genast framträder bakom böckernas visserligen vackra, men ganska enahanda yttre. Våra senaste BOV-blad är inte bara estetiskt tilltalande utan också mycket innehållsrika – särskilt tack vare de refererade föredragen.

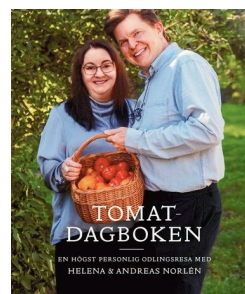
Marita Rosengren, tidigare BOV-bibliotekarie

Plock bland boknyheter från Sverige politiker och trädgårdar

Gunilla Ohls

Anna Lindhagen (1870–1941) var en av sin tids stora kvinnliga pionjärer. Hon var initiativtagare till kolonialträdgårdsrörelsen i Sverige. Hon slogs för att barnfamiljer skulle få möjlighet att odla sin potatis och vistas ute i frisk luft. Hon var också aktiv socialdemokrat och kämpade för kvinnlig rösträtt, fred och social rättvisa. Nu har Suzanne Lindhagen skrivit en bok om sin farfars kusin.

Talmannen i Sveriges riksdag, Anders Norlén, är en mångsidig man. Senaste år gav han ut "Talmannens guide till svensk poesi", med ambitionen att få fler att läsa poesi.

I år överraskar han med en bok om tomater. "Tomatdagboken", som är skriven tillsammans med hustrun Helena, är en nördarnas kärleksförklaring till tomaten och berättar om den tomatdjungel som vuxit fram vid huset i Norrköping.

Redaktionen tipsar

Podd-tipset

Senaste år besökte BOVarna under sin Ålandsresa Sara Tobiasson och hennes fantastiska trädgård. Sara har nu en trädgårdspodd, som hon driver tillsammans med en annan ålänning, Anna Karlsson. Podden ROTAD hittar man bl.a. på Spotify, på poddtoppen.se eller på pod 24.fi

ROTAD finns också på Facebook. Målsättningen är att podden ska vara inspirerande och lärorik. Sara och Anna bjuder också in olika gäster till sina sändningar. Nya avsnitt kommer i regel varannan vecka.

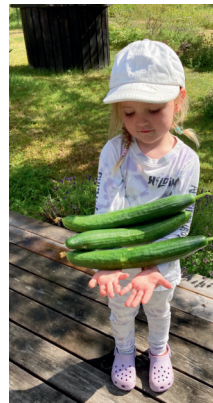
Odla med Farbror Grön

Sedan år 2011 har Johannes Wätterbäck och Theres Lundén skrivit artiklar och böcker om odling. De kallar sig för "Farbror Grön", och man kan följa dem på Facebook och Instagram. De ordnar också föreläsningar runt om i Sverige. Är man intresserad av vintersådd, kretsloppstänkande, olika odlingsmetoder särskilt när det gäller grönsaker kan man följa dem antingen gratis eller som premiumkund. Johannes Wätterbäck "Farbror Grön" besökte BOVarnas jubileumsseminarium år 2023.

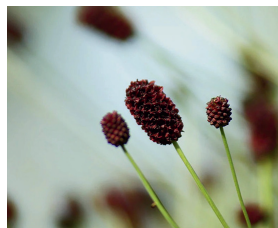

Gurkan är årets grönsak

Finländarna äter över hundra miljoner gurkor per år? Gurkan är en viktig del av den finländska växthusodlingen och produceras hållbart året runt. Finland har en självförsörjningsgrad på 94 procent för gurka, vilket gör den till en av de mest inhemskt producerade grönsakerna i landet. Med sin höga vattenhalt, fräscha smak och mångsidighet passar den lika bra i sallader som på smörgåsar eller som ett hälsosamt mellanmål. På bilden har lilla My Storgårds plockat dagens skörd av gurkor.

Årets perenn 2025

Årets perenn utses av svenska perennaodlare i Perenngruppen i Sverige. I år föll valet på Blodtopp, *Sanguisorba officinalis* 'Tanna'. Blodtopp är en yvig perenn, som lämpar sig både i ängslika planteringar och i färgsprakande rabatter.

Blodtoppen blommar under lång tid och är vacker i både färska och torkade buketter. 'Tanna' bildar en tät mosslik tuva, från vilket tunna blomstängel växer upp. Sår man blodtopp från frö, gäller det att börja tidigt. Fröna gror bäst om man ställer dem i kylskåpet eller ute på vintern en vecka eller två.

Årets pelargon 2025

På trädgårdsmässan i Stockholm i mars presenterades årets pelargon "Summer Twist Rose". Det är trädgårdsmästaren Victoria Skoglund från Zetas trädgård och Irene Holmquist från Gustavshill Handelsträdgårdar som odlat fram årets pelargon. Summer Twist Rose blommar rikligt och klarar sig bra i både sol och lätt skugga och blommar. Det är Blomsterfrämjandet i Sverige som utser årets pelargon.

Höstens program

Månadsmötena hålls i Brages festsal, Kaserngatan 28 i Helsingfors med början kl 18.30.

Biblioteket öppet samt teservering från kl 18.00.

- 9.08** Höstutfärd till Kotka med omnejd.
Mer info på sid. 6-7 i tidningen.
- 17.09** Anu Väinölä : "Atsalean jalostusta Suomessa ja uudet kotimaiset lajikkeet".
Föredraget hålls på finska.
- 15.10** Ulrika Holmberg : "Feng shui i trädgården"
- 19.11** Höstmöte . Gunnel Adlercreutz : " Orkidéer"
- 10.12** Julfest

Programmet finns även på föreningens hemsida:

www.blomsterodlingensvanner.org

Följ gärna föreningens verksamhet på Facebook

www.facebook.com/blomsterodlingensvanner

Blomsterodlingens Vänner i Finland r.f.

Alla trädgårdsintresserade är välkomna till BOVarna. Vi verkar i huvudstadsregionen, på svenska. Du kan bli medlem genom att fylla i ett formulär på webben: www.blomsterodlingensvanner.org/medlemskap-jasenyy/ eller kontakta vår sekreterare, se sidan 2.